

Enligt sändlista

Kungörelsedelgivning

Bildande av naturreservatet Lixerumskogen i Vetlanda kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808, MB) området Lixerumskogen, som det avgränsas på bifogad karta (bilaga 1) och med de gränser som slutligen utmärks i fält, som naturreservat.

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och vårda biologisk mångfald knuten till hållmarkstallskog och grandominerad barrblandskog med hög bonitet och lång trädkontinuitet. I hållmarkstallskog är syftet framför allt att bevara biologisk mångfald knuten till äldre tallar. I högbonitetsgranskogen är syftet att säkerställa fortsatt kontinuitet av gran och en skoglig struktur som gynnar och bevarar den mycket rika förekomsten av knärot.
- inom ramen för bevarande av naturvärden ge besökare möjlighet till naturupplevelser och ett rikt friluftsliv

Syftet ska uppnås genom att:

- lämna skogen till intern dynamik kompletterat med en för området lämplig skötsel där en naturlig störningsregim efterliknas. Detta kommer främst ske genom brandefterliknande åtgärder i tallskogen och förebyggande av omfattande granbarkborreangrepp i granskogen
- nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper ska inom ramen för syfte och föreskrifter beaktas i skötseln av naturreservatet

Skälen enligt 7 kap. 5 § MB

Naturreservatet Lixerumskogen har höga naturvärden knutna till barrblandskog och gammal hällmarkstallskog. Området har prioriterade bevarandevärden i form av äldre barrblandskog på högbonitetsmark, och förekomst av rödlistade arter knutna till gammal tall och äldre barrskog. Gamla tallar gör också området värdefullt för rovfåglar.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5 § MB och med stöd av 7 kap. 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se **Naturreservatsföreskrifter**).

Länsstyrelsen fastställer, i enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., bifogad skötselplan (bilaga 2), för områdets långsiktiga vård.

Naturreservatsföreskrifter**A. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 5 § MB OM
INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT ANVÄNDA MARK-
OCH VATTENOMRÅDEN**

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada eller transportera bort hela eller delar av levande eller döda träd eller buskar.
2. plantera eller så träd eller buskar
3. borra, spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning
4. anordna upplag av något slag
5. dika eller dikesrensa
6. bedriva täkt av något slag
7. uppföra eller anlägga byggnad, parkerings- eller campingplats eller annan anläggning
8. framföra motordrivet fordon. Undantag gäller för uttransport av fällt vilt på fastmark
9. anlägga mark- eller luftledning, mast eller antenn
10. anlägga väg, led, bro eller spång
11. plantera eller så för området främmande arter
12. anlägga åtelplatser eller utfodringsplatser
13. använda kemiska bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringsämnen

Den grusade befintliga brukningsvägen, enligt karta bilaga 1, är undantagen från föreskrifterna A1, A3, A8 och A10. Den icke grusade

befintliga brukningsvägen, enligt karta bilaga 1, är undantagen från föreskriften A3 för normalt underhåll samt föreskrifterna A1 och A8.

**B. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 6 § MB OM
FÖRPLIKTELSE FÖR ÄGARE OCH INNEHAVARE AV
SÄRSKILD RÄTT ATT TÅLA VISST INTRÅNG**

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av naturreservatet
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor
3. anläggande och underhåll av ändamålsenliga besöksanordningar, till exempel bord och bänk
4. röjning av gran i hållmarkstallskog
5. ringbarkning
6. åtgärder för att säkerställa föryngring och grovlekstillväxt av tall och lövträd genom punktvis markstörning, tillfällig stängsling, frihuggning/luckhuggning samt begränsning av gran av igenväxningskaraktär
7. brandefterliknande åtgärder som punktvis markstörning, punktbränning och katning av tall, luckhuggning eller försiktigt bete med tillhörande stängsling
8. efter nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper med förekomst i området, genomföra måttliga åtgärder för att säkerställa förekomst av dessa arter och naturtyper
9. begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av åttatandad granbarkborre genom utplacering av fällor, utläggning av fångstvirke, fällning och barkning av angripna granar, rotkapning och barkning av vindfällda granar. Fällda träd ska i första hand lämnas i naturreservatet, men fällda färskt angripna träd kan i undantagsfall transporteras ut om områdets prioriterade bevarandevärden påtagligt hotas. Eventuellt infört fångstvirke ska föras ut ur reservatet.
10. bekämpning av invasiva främmande arter vilka kan motverka syftet med naturreservatet
11. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål

C. ORDNINGSFÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 30 § MB OM
RÄTTEN ATT FÄRDAS OCH VISTAS INOM
NATURRESERVATET SAMT OM ORDNINGEN I ÖVRIGT
INOM NATURRESERVATET

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller liggande eller stående döda träd eller buskar
2. plocka eller samla in mossor, lavar eller svampar, med undantag för insamling av enstaka exemplar för den artbestämning som inte låter sig göras i fält. Matsvamp för husbehov får plockas.
3. samla in ryggradslösa djur med fällor som dödar
4. varaktigt sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan.

Efter tillstånd från Länsstyrelsen är det tillåtet med vetenskaplig undersökning eller motsvarande.

Upplysning

Länsstyrelsen vill påminna om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller eller kan komma att gälla för området.

Uppgifter om naturreservatet

Administrativa data

Namn	Lixerumskogen
NVR-id	2061061
Areal	7,9 hektar (ha) varav vatten 0,8 ha
Beslut om Natura 2000	Nej
Kommun	Vetlanda
Socken	Karlstorp
Lägesbeskrivning	Vid sjön Linden, ca 12 km väster om Hultsfred
Fastigheter	Del av Lixerum 3:2 och 3:3 Nyttjanderätter och servitut redovisas i sakägarförteckningen, bilaga 3
Fastighetsägarkategori	Enskilda

Gräns	Enligt beslutskartan, bilaga 1. Gränsen är inmätt enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

Beskrivning av området

Lixerumskogen är ett område med två naturtyper, hållmarkstallskog och grandominerad barrblandskog med hög bonitet. Barrblandskogen finns i den svaga sluttningen ner mot sjön Linden. Marken är näringsrik och domineras av gran med en ålder på 90–110 år men även äldre träd förekommer. Kring torrare partier och mer bergbunden mark ökar inslaget av tall. I området finns en riklig förekomst av orkidén knärot. När området inventerades 2019 räknade man till att det fanns fler än 1000 bladrosetter av knärot. Död ved förekommer rikligt i centrala delarna av området och mer sparsamt i övrigt. Den döda veden utgörs främst av granar dödade av granbarkborre. Skogen är strövvänlig och lättillgänglig. Strandlinjen berikar området med sitt inslag av gamla tallar och naturskön miljö. Lixerumskogen delas av en mer eller mindre kal och närmast lodrät bergvägg, en så kallad lodyta. Här finns ett mikroklimat med hög luftfuktighet och rikligt med död barrved.

Väster om lodytan finns en avlång berghäll bevuxen med tall av hållmarkskaraktär med renlav i bottenkiktet. Här finns äldre, senvuxna och solbelysta tallar och viss förekomst av död tallved. Tallticka är en svamp som växer enbart på riktigt gamla tallar och den förekommer i området. På tallarna går det också att hitta så kallade brandljud, det är skador på träden som har orsakats av brand. Gamla tallar i området utgör lämpliga platser för rovfåglar att bygga sina bon. Knärot och tallticka är två av de totalt fem rödlistade arter som hittats i Lixerumskogen.

Beskrivning av ärendet

I samband med att området avverkningsanmälades våren 2019 upptäcktes här en mycket rik förekomst av knärot med fler än 1000 bladrosetter. Skogsstyrelsen kontaktade då både markägarna och Länsstyrelsen. Skogsstyrelsen påbörjade diskussioner med markägarna om att skydda skogen som biotopskyddsområde. Det går brukningsvägar genom området som markägarna fortsatt behöver använda för skötseln av sina fastigheter. Eftersom det inte är möjligt att tillåta i ett biotopskyddsområde lämnades ärendet över till Länsstyrelsen i december 2019 för att i stället skydda området som naturreservat. Diskussioner och träffar med berörda markägare har genomförts. I september 2020 beställdes värdering för de berörda fastigheterna av Parason AB och förhandlingsuppdrag av Håkan Söderberg Lantmäteri- och fastighetstjänster. Avtal om intrångsersättning undertecknades i

februari 2022. Gränsen för naturreservatet har mätts in av Skogsstyrelsen på uppdrag av Länsstyrelsen. Inför inmätning har gränsen stakats ut av Länsstyrelsen tillsammans med berörda markägare.

Samråd enligt 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har skett med Vetlanda kommun, Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket. Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen har tillstrykt förslag till bildande av naturreservatet Lixerumskogen. Vetlanda kommun har inget att erinra mot förslaget.

Förslag till beslut om bildande av naturreservatet skickades på remiss den 16 mars 2023 till Vetlanda kommun, Skogsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning, Artdatabanken, Mellersta Götalands Jordägarförening, Lantbrukarnas riksförbund i Jönköpings län, Vetlanda naturskyddsförening, Vetlanda ornitologiska klubb och Friluftsförbundet i Jönköpings län. Samtidigt förelades sakägarna att inkomma med yttrande.

Yttranden har inkommit från Vetlanda kommun, Skogsstyrelsen, Vetlanda naturskyddsförening och Vetlanda ornitologiska klubb. Sveriges geologiska undersökning meddelar att de avstår från att yttra sig.

Vetlanda kommun har inget att erinra mot förslaget och Skogsstyrelsen, Vetlanda naturskyddsförening och Vetlanda ornitologiska klubb tillstyrker bildande av naturreservatet Lixerumskogen.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av miljömålen som beslutats av riksdagen. Naturreservatsbildning av Lixerumskogen bidrar till att miljö kvalitetsmålen ”Levande skogar” och ”Ett rikt växt och djurliv” kan uppfyllas.

Inom Lixerumskogen har Skogsstyrelsen registrerat en nyckelbiotop på 3,2 ha vilket omfattar mer än 5% av fastighetens areal vilket utgör kriteriet för att det ska vara en nyckelbiotoprik fastighet. Det finns flera rödlistade arter i området och där den rikliga förekomsten av orkidén knärot är anmärkningsvärd. Förekomsten av rödlistade arter i kombination med senvuxna träd med hög ålder, liggande och stående död ved och gammal tallskog gör att området bedöms ha höga värden på beståndsnivå. I Lixerumskogen finns skogstyperna barrskog med hög bonitet och tallskog i Sällevadsområdet och båda är prioriterade skogstyper för att bevaras långsiktigt. Området ligger inom värdetrakten Sällevad och nära naturreservaten Karlstorps tallskog, Sällevadsåns dalgång och Drags udde. Området bedöms därför ha goda möjligheter att bevara biologisk mångfald på lång sikt. Nyckelbiotoprik fastighet, högt

naturvärde på beståndsnivå, prioriterade skogstyper och att området ligger inom värdestrakt gör att Lixerumskogen är prioriterad för formellt skydd enligt Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län, 2020, Länsstyrelsen i Jönköpings län och Skogsstyrelsen distrikt Jönköpings län. Lixerumskogen ligger dessutom inom det bränningslandskap som har pekats ut av länsstyrelserna i Strategi för naturvårdsbränning i sydöstra Sveriges skyddade områden år 2012–2022.

Sjön Linden är ett nationellt värdefullt vatten med avseende på naturvärden. Lixerumskogen är beläget inom Emåns avrinningsområde som är av riksintresse för förbud mot vattenkraftsutbyggnad enligt 4 kap. 6 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att områdets höga naturvärden motiverar ett skydd mot avverkning av skog, borttransport av död ved och exploatering. För att bevara och utveckla områdets naturvärden är området i behov av en anpassad skötsel där en naturlig störningsregim efterliknas. Skötseln omfattar även möjlighet att utföra åtgärder för att begränsa och/eller förhindra angrepp av granbarkborre som utgör ett hot mot bevarandevärden knutna till gran. Området ska därför skyddas som naturreservat.

Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att bevara och vårda biologisk mångfald knuten till senvuxna äldre tallar, samt säkerställa fortsatt kontinuitet och skoglig struktur som gynnar och bevarar den mycket rikliga förekomsten av knärot. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

I 7 kap. 6 § MB anges att om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slätter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 7 kap. 30 § MB stadgas att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

I 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. anges bl.a. att länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska länsstyrelsen fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Bestämmelserna i 3 och 4 kap. ska, bl.a. vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet, som ska tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

Information

Beslutet kungörs i länets författningssamling samt i berörda dagstidningar. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den 13 ~~september~~*oktober 2023 och de gäller omedelbart även om de överklagas. Kungörelsen införs i Vetlanda Posten den 21 september 2023, vilket innebär att ett eventuellt överklagande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 12 ~~september~~*oktober 2023.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Johan Löwenadler Davidsson med naturvårdshandläggare Helena Uhlén som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Gustav Enander och enhetschef Ingrid Camper medverkat.

*Beslut 2023-09-13

Rättat enligt 36§ förvaltningslagen (2017:900)

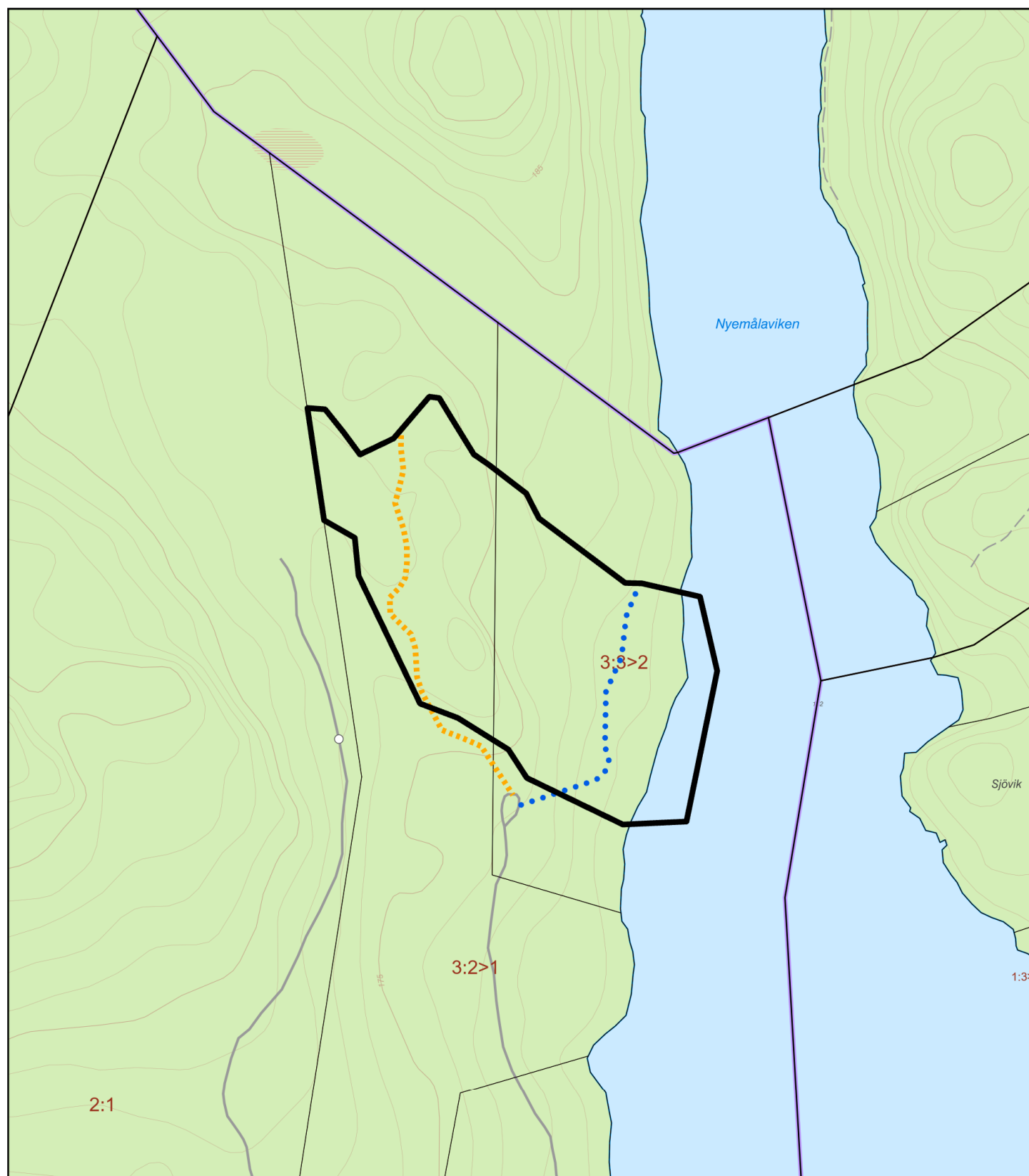
Johan Löwenadler Davidsson

Helena Uhlén

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan med bilagor
3. Sakägarförteckning
4. Överklagandehänvisning regeringen
5. Sändlista

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2023-09-12, dnr 511-10576-2019

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

Gräns för naturreseptatet

Brukningsväg - enklare utan grus

Brukningsväg - grusad och farbar med lastbil

Skala 1:5 000

